Z biegiem rzeki

Bieg rzeki

- Całą długość rzeki można podzielić na 3 odcinki: górny, środkowy i dolny.

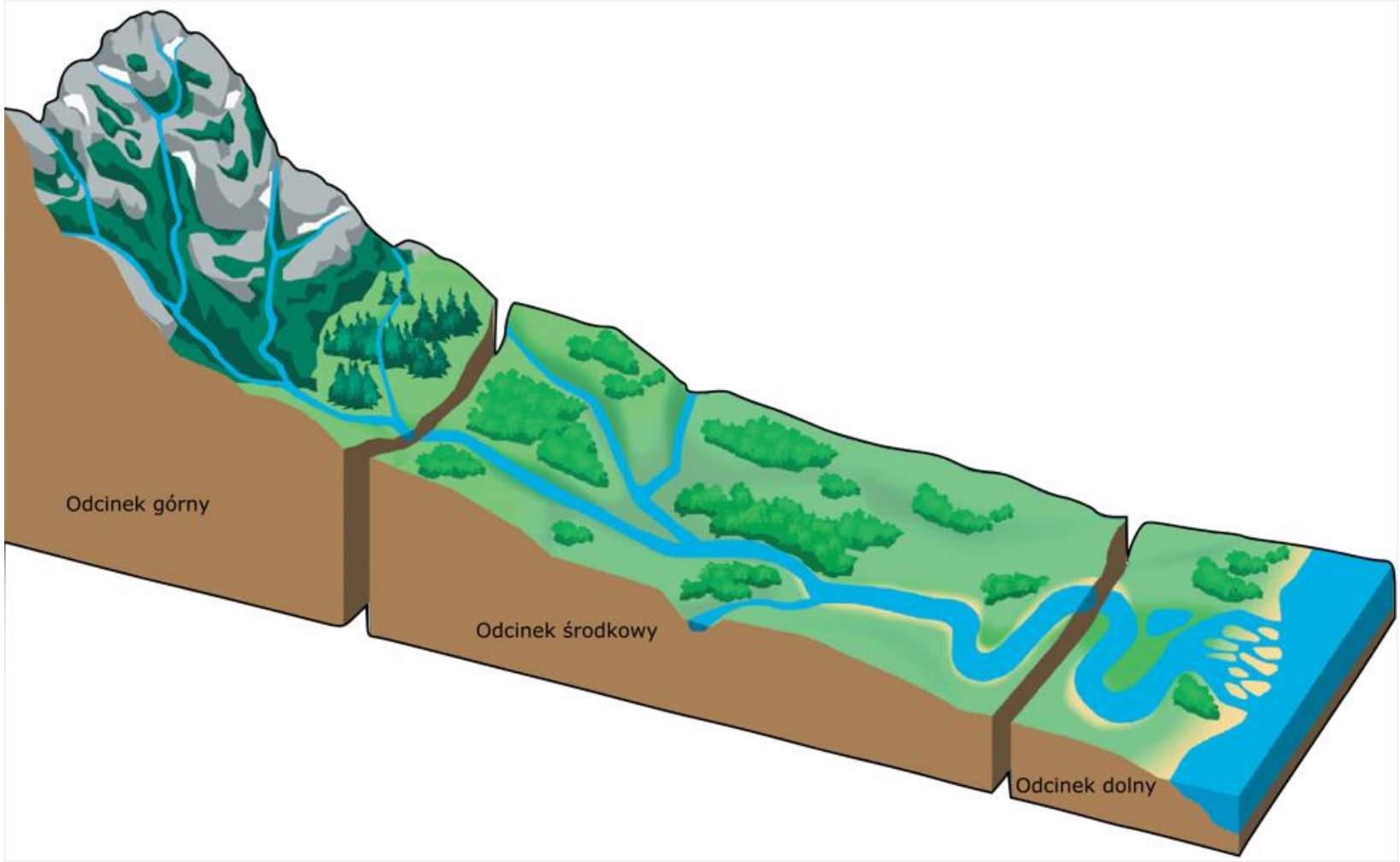

- Poszczególne odcinki biegu rzeki różnią się kształtem, szerokością koryta, materiałem skalnym na dnie, ilością, szybkością i temperaturą wody oraz ilością zawartego w niej tlenu.

Szybkość płynącej wody

- Woda płynie najszybciej w górnym odcinku rzeki a najwolniej w dolnym jej biegu.

Pokrycie dna rzeki

- Pokrycie dna zależy od prędkoći płynięcia rzeki.
- W górnym biegu jest ono kamienieste.
- Im bliżej ujścia tym dno jest bardziej piaszczyste lub muliste.

Górny bieg rzeki

- **Górny bieg rzeki** zaczyna się od źródła i kończy zwykle w miejscu, gdzie rzeka bardzo nachylony teren. Woda jest tu zimna, przeważnie bardzo czysta i dobrze natleniona. Dno strumienia jest kamieniste, czasami żwirowe lub piaszczyste. Silny prąd wody stwarza roślinom i zwierzętom trudne warunki do życia. Piasek, żwir i kamienie są przemieszczane, co utrudnia utrzymanie się roślin. Na dnie tego odcinka rzeki prawie nie występują rośliny, a ryby mają opływowe kształty, by przeciwstawić się silnemu prądowi.

Środkowy bieg rzeki

- **Środkowy bieg rzeki** zaczyna się w miejscu, gdzie znacznie zmniejsza się nachylenie terenu, dlatego spada prędkość przepływu wody. Dno rzeki w tym odcinku pokrywa wolno transportowany piasek nanoszony z górnego biegu. Dolina rzeki w tym odcinku jej biegu poszerza się. Woda w rzece jest cieplejsza, mniej przejrzysta i zawiera mniej tlenu. Brzegi rzeki, a czasami i dno są porośnięte przez rośliny.

Dolny bieg rzeki

- W **dolnym biegu** woda płynie jeszcze wolniej. Dno pokrywa gruba warstwa drobnego piasku i mułu. Woda jest ciepła i mętna, gdyż niesie duże ilości materiału skalnego, szczątków organizmów itp. Prawie nie występuje zjawisko niszczenia dna i brzegów.

Rośliny i zwierzęta w rzekach

- W górnym biegu większości polskich rzek żyje niewiele roślin. Najczęściej są to glony mocno przyczepione do kamieni, równie mocno trzymające się dna wodne mchy oraz niewiele innych, przeważnie mikroskopijnych roślin.

- Korzystając z czystej i bogatej w tlen wody, żyje tu wiele zwierząt odżywiających się obumarłymi częściami roślin rosnących wzdłuż rzek oraz zwierząt drapieżnych. Wśród bezkręgowców spotyka się tu kiełże oraz larwy chruścików – owadów lądowych, ale rozmnażających się w wodzie. Typowymi kręgowcami szybko płynących rzek są sprawnie pływające ryby: pstrągi i lipienie.

Pstrąg potokowy

lipień

- W środkowym i dolnym biegu rzek rośliny i zwierzęta nie muszą walczyć z silnym prądem wody, ale woda nie jest już taka czysta. Przepuszcza mniej światła i zawiera mniej tlenu. Rośliny typowe dla dna rzek w środkowym biegu to na przykład włócznik, moczarka i rdestnica. Zwierzęta bezkręgowe są bardzo liczne. Należą do nich larwy owadów, pijawki, ślimaki. Wśród kręgowców środkowego biegu rzek należy wyróżnić żaby i wiele gatunków ryb, np. brzana, świnka i okoń.

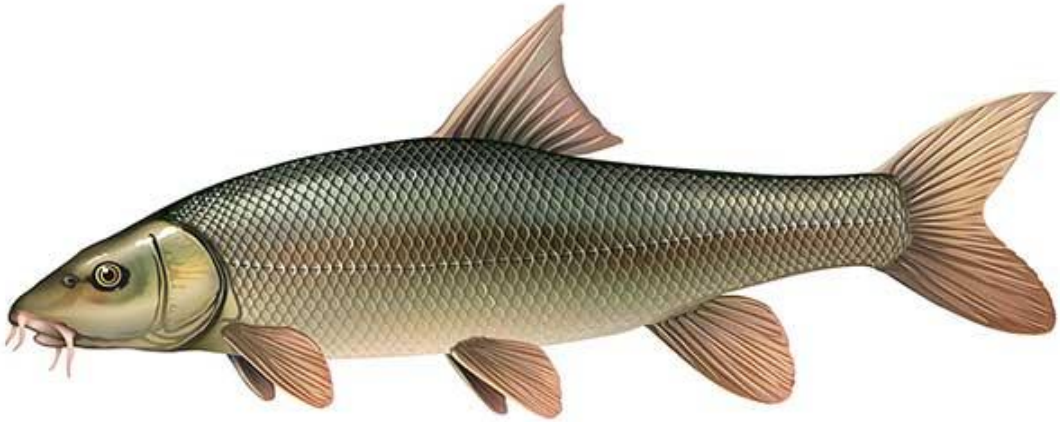

brzana

- W dolnym biegu koryto rzeki jest jeszcze szersze, woda płynie jeszcze wolniej i woda jest bardzije mętna. Rosną tutaj pałki wodne, grzybienie i moczarki. Wśród ryb można spotkać leszcze, karpie, płocie, szcupaki.

leszcz

leszcz

Notatka z lekcji do zeszytu

Temat: Bieg rzeki

- Całą długość rzeki można podzielić na 3 odcinki: górny, środkowy i dolny.
- Poszczególne odcinki biegu rzeki różnią się kształtem, szerokością koryta, materiałem skalnym na dnie, ilością, szybkością i temperaturą wody oraz ilością zawartego w niej tlenu.

Temat: Rośliny i zwierzęta w rzekach

- W górnym biegu rzeki woda płynie szybko, jest zimna, czysta i natleniona. Żyją tu tylko zwierzęta przystosowane do bystrego prądu; rośliny są niewielkie i przytwierdzone do dennych kamieni.
- W środkowym biegu rzeki woda płynie wolno, jest cieplejsza, słabiej natleniona i mniej przejrzysta niż w górnym biegu.
- W dolnym biegu rzeki woda płynie bardzo wolno i zasypuje dno osadami; jest mętna i słabo natleniona.
- W środkowym i dolnym biegu żyją rozmaite rośliny. Częste są wolno pływające ryby.

Zadanie do zeszytu

- Przez teren naszej gminy przepływa Wisłoka. Oceń, który to odcinek tej rzeki.